

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an . . . . . 8 coroane
 „ 1/2 „ . . . . . 4 „
 „ 1/4 „ . . . . . 2 „
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș a Constantin Burdia.
 Administrația : Caransebeș, la Parcului 774.

Numărul telefon : 44.

Manuscripte nu rapoiază.

UN NOU APOSTOL.

II.

Scopul, ce la aparență îl urmărește dl Horváth, ar fi nobil, dacă d-sa, ar fi condus numai de iubirea de patrie și dorul de a vedea pe toate popoarele din această țară conlucrând în cea mai deplină înțelegere la înaintarea patriei, dar' d-sa — pe cum am atins deja — nu este condus de acest ideal, ci de considerațiuni personale și de clică. Lipsit fiind autorul de sinceritate, nu poate ajunge la rezultatul dorit.

Înainte de toate aflăm, că rău de tot caracterizează curentul politic, ce s'a inaugurat în timpul din urmă de niște aventurieri politici români. Dl Horváth vorbește de federațiune, ca scop al politicei românești, și aceasta o deduce din programul dela 1881, care azi nu mai este în valoare și din cartea dlui Aurel Popoviciu: „Gross-Oesterreich“. Rău de tot e informat autorul în politică, dacă rischează astfel de afirmări, pentru că curentul adevărat politic al unui popor trebuie totdeauna judecat după ideile ce sunt înrădăcinate în popor și dacă dl dr. Horváth și-ar fi dat silința a studia din acest punct de vedere poporul nostru, ar fi aflat foarte ușor, că un popor mai blând, mai nevinovat în cele politice, ca poporul românesc, rar se mai află. În poporul nostru, pe lângă toate stăruințele socialistului Birăuț și a unor deputați naționaliști, n'au putut străbate ideile socialiste și nu este om cu mintea la loc, că poporul nostru, sau conducătorii lui naturali, sau preoții și învățătorii ar gravita în afară sau ar dori vre-o federațiune. Poporul nostru își iubește glia patriei sale, pe care pentru nimic din lume n'ar părăsi-o și e mulțumit, dacă e lăsat în pace să-și cultive pământul și să se desvoalte în limba sa, să-și păstreze individualitatea, dând lui D-zeu, ce este al lui D-zeu și Cesarului, ce este al Cesarului.

Alt unde zace izvorul răului în politica românească. Inteligența română fără excepție este eșită din popor. Toți au trăit la școală în cea mai mare mizerie. Ceice au ajuns la studii mai înalte, de regulă se fac advocați, ca să trăiască mai comod și fără muncă. Concurența între advocați e mare și nefiind în țara noastră industriași desvoltați, neexistând fabrici și alte întreprinderi, avocatul este avizat mai vartos la popor. Și avocatul român e silit să trăiască din sudoarea poporului român. Pentru că să îndepărteze pe țaran de advocații străini, și poporul să-și verse banul numai în punga avocatului român: s'a creat curent nefericit intransigent. Poporul e ținut în continuă agitație, advocații se întrec în a fi *naționaliști*, preoții și învățătorii sunt afurisiți, huițuiți, dacă nu îndeamnă poporul să se ducă *numai* la advocați români. Tot așa stăm și cu foile naționaliste. Toate sunt conduse de niște indivizi falimentați, cari nu se pot susține prin muncă cinstită și sunt siliți să facă politică intransigentă, să strige cât îi ține gura, ca să fie auziți peste hotare și să aibe titlu a mai face câte-o săritură pe la București, de unde de regulă se întorc cu buzunarele pline. Astupați gura la câțiva advocați și gazetari flămânzi, și chestia română a încetat, vom ajunge să trăim în cea mai deplină înțelegere cu poporul maghiar. Este adevărat, că la iritarea poporului în multe cazuri contribuie și câțiva funcționari neconștii de datorințele lor, dar' am dori să știm, că oare există pădure fără uscături?

Dl dr. Horváth își arată arama, când vorbește despre activitatea dlui Burdia. Am arătat în numărul trecut al foaiei noastre, că dl Horváth are motive a fi supărat pe dl Burdia, pentru că nu i-s'a dat de unealtă, ca el să ajungă de conducătorul Almajului, el cu *Bubi* să dispună după plac în aceea parte a țării. Dar' azi ce motive

ar avea autorul, pentru a fi supărat, când se face apostol al păcii, are să rămână între marginile cinstei și buneii cuviințe. Că ura îl stăpânește, că ura l-a condus la scriere, pamfletul său reese din cuvintele, ce le folosește, că dl Burdia „din pandur orășenesc a ajuns consilier de curte“. Nu-l ținem capabil pe dl Horváth de atâta nerușinare, pentru că e o minciună grosolană a afirmă, că Ilustritatea Sa ar fi fost pandur orășenesc. Dl Burdia n'a avut norocul să ajungă la universitate, dar' cu atât mai mare e meritul d-sale, că prin diligența-i proprie a știut să-și câștige atâtea cunoștințe, încât chiar pe terenul juridic bagă pe dl Horváth în cel mai mic buzunar. Dl Horváth, a avut norocul să ajungă la universitate, să-și câștige diploma de doctor și cu toate aceste, când doria mărire, putere, s'a adresat dlui Burdia, care de sigur nu era *pandur orășenesc*, dacă s'ar fi dat unealtă în mâinile d-sale.

Scopul dlui Horváth e vădit. Să discrediteze pe dl Burdia înaintea guvernului, pentru că: „dl Burdea esopează prin ministerii lucruri de necrezut, funcționarii se miră, aleargă, văzând, că li-se cer lucruri imposibile, pe cari însă trebuie să le facă, pentru că așa pretinde politica“. De aici lacrimile dlui Horváth și ale soților lui! Ca să arete, că dl Burdea nu are trecerea cuvenită pentru a produce în sinul poporului român un curent politic mai sănătos, autorul se provoacă la cazurile lui Birăuț și Dure, cari ar fi primit prin intervenția dlui Burdea favoruri însemnate dela guvern și apoi au întors spatele și au *rîs în pumni*. Este adevărat, că așa s'a întâmplat, dar' aceasta nu taie în caracterul dlui Burdea, ci ne arată, că sunt în lume și indivizi de felul lui Birăuț și Dure. Aceste cazuri însă de fel nu pot fi decizătoare pentru activitatea dlui Burdea, pentru că d-sa lucrează nu pentru indivizi, ci pentru popor, și scopul d-sale nu este a câ-

știgă aderenți guvernului, ci a arată poporului, că minciunile de asuprire nu sunt adevărate și că și poporul nostru se bucură în stat de aceleași favoruri, ca și oricare alt popor.

Dovadă, că cele scrise în pamflet despre dl Burdea, că d-sa n'ar avea nici putere morală, nici intelectuală, pentru a produce un nou curent, sunt niște calumnii tendențioase, sunt primiri pline de dragoste, de care se împărtășește dl Burdea ori de câte ori se arată în mijlocul poporului. Palma cea mai bună pentru dl Horváth a fost primirea grandioasă, ce i-s'a făcut dlui Burdea în timpul din urmă din partea locuitorilor din Bozoviciu și jur, din care autorul ușor s'a putut convinge, că dl Burdea a intrat adânc în inima poporului, că poporul l-a priceput, aproabă ținuta sa și e gata să-i urmeze.

Ghiarele es din sac, mai ales când îl vedem pe dl Horváth vorbind despre alegerea de episcop dela Caransebeș. Că în ce legătură stă această alegere cu politica dlui Horváth, nu putem pricepe. Ba pricepem. Dl Horváth se vede a stă în serviciul partidului național român și ca să forțeze întărirea de episcop a dlui dr. Badescu, s'a grăbit cu publicarea pamfletului. Numai acesta poate fi motivul eșirii d-sale în publicitate cu broșura. Că acesta a fost scopul broșurii ne arată și împrejurarea, că se provoacă și la dl dr. E. Babeș, care deasemenea a luat rolul, ce-l avea odată regretatul său părinte: de a fi factor deciziv la alegerile de episcop. Numai cât așchia a sărit cam departe de pom, pentru că dl dr. Emil Babeș, de câte ori are lipsă de ceva, se aruncă în brațele dlui Burdea și prin aceasta caută să esopereze câte ceva, cum s'a întâmplat și în cauza agrățierii dlui Păcățianu. Să nu creadă dl Horváth, că a spus un adevăr, când afirmă, că dl Babeș se lapadă de dl Burdea. Nu, el numai din *tactică* și numai pe la spate îl atacă pe dl Burdea și totdeauna își cere scuzele, că a fost *rău înțeles*, că cuvintele sale nu se refer la persoana dlui Burdea. Dl Babeș își are interesele sale diferite și din cauza aceasta se face în cele politice tuturor de toate, pentru că altcum nu și-ar putea ajunge scopul de a se vedea pe sine jude la judecătoria administrativă, pe dl dr. Babeș cu mitra pe cap, iar pe dl Alexi pe catedra de limba română dela universitatea din Budapesta. Pentru aceste trei lucruri *mari* luptă dl Badescu și când își va ajunge scopul, *nu mai face politică*.

Dl Horváth din toate acestea se

va convinge, că în prost serviciu a intrat, luând asupra-și sarcina, ca de dragul altora să calumnieze bărbați cinstiți, cari aduc patriei foloase reale.

Situația politică. Sâmbăta trecută s'a ținut un coziu de ministrii, care a continuat până Luni. S'a cercat a găsi modul care ar putea fi primit ca bază a desfacerii, apărând afacerile țării. Rezultatul conziliului nu să știe, de oarece se ține totul în secret. Atâta se știe totuși, că nu s'a putut găsi ideea, ca să se formeze un guvern transitoriu, care se codifice legea, asupra votului obștesc, și să conducă frânele țării pe acest timp. — Vom aduce știri, în nr. viitor despre lucrurile mai însemnate referitor la criza politică.

Comuna: „Burdia“. Comuna Prilipeț (com. nostru, cercul Bozovici), zilele acestea în ședința comitetului comunal ținută acolo, au hotărât cu unanimitate și cu însuflețire de nedescris, ca catunurile de muncitori băieși, ce sunt în jurul comunei să se formeze într'o comună, și are să poarte numele: **Burdia**; numele Il. Sale dlui consilier aul. și dep. dietal *Constantin Burdia*. — În hotarul comunei Prilipeț se află acea falcă de mine, pe care guvernul acum 2 ani a cumpărat-o pe seama statului. În hotarul Bozoviciului s'au edificat 50, iar în al Prilipețului 150 case pentru muncitorii mineri. Prilipețenii, în iubirea lor față de Il. Sa dl C. Burdia, au voit să-și arete recunoștința, iubirea și devotamentul lor față de Ilustrul bărbat prin eternizarea numelui, marelui lor binefăcător, marelui fiu al graniței *Constantin Burdia*, când au decis ca comuna înciripată din nou să poarte vecinic numele dânsului. Acest fapt însuflețitor din partea Prilipețenilor, a fost adus ca atribut Ilustrului bărbat, pentru foloasele, avantajile și binele ce Il. Sa a mijlocit locuitorilor. — Această hotărâre deamă de toată cinstea Prilipețenilor, suntem siguri, că și Inaltul ministru de interne o va aproba; iar numirea comunei cu numele Il. Sale dlui *Constantin Burdia* în curând va fi sancționată. — Iată dragostea poporului până unde ajunge față de adevărul lui conducător, față de acela, care are la inimă: sincera soarte a poporului și națiunii al cărui fiu este. — Doamne, cât e de sfântă recunoștința poporului și binecuvântarea lui, căci a lui Dumnezeu este.

Congresul național-bisericesc. „Telegraful român“ scrie: Anunțarea făcută la locul preainalt din partea I. P. S. Sale, a Domnului Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu, despre intențiunea de a convoca congresul național-bisericesc în sesiune ordinară, a fost luată preagrățios la cunoștință, deci convocarea congresului pe ziua de 1/14 Octombrie curent va urma în curând.

„Gimnaziul lui Burdia“.

Așa se vede, că gimnaziul sup. de stat din Caransebeș, într'atâta le zace în stomacul scriblierilor dela „Lupta“, încât, nu trece aproape un număr al șuchiaterii lor, ca să nu se atingă de dânsul. Păcat, că nu au numit de director al gimnaziului pe analfabetul Bucurescu. Că sunt cam obraznicii Birăuții, asta o știe doar' toată lumea. Intruna nu încap în pele și zilnic se ating de persoana Il. Sale dlui C. Burdea, apostrofându-l cu:

gimnaziul lui Burdia. Cu fală și cu bucurie constatăm, că Il. Sa are cel mai mare merit, încât privește înființarea gimnaziului, iar fără de munca și interesul dânsului, cine știe dacă ar fi existat cândva, și aceea e just, că dela înființarea lui, necontentit Il. Sa poartă cel mai mare interes față de acest far cultural. Că Il. bărbat ar dispune asupra corpului profesoral, a studiilor sau alte, ce se ating de munca internă-culturală, nu e adevărat! Respingem cu indignare scârnăveniile „Luptei“.

Cât privește aceea, că în gimnaziul de aici „se buctă fără milă elevii români“, poftescă și cetească următorul tablou, care, dealtfel, se poate convinge și din Raportul institutului, analfabeții „Luptei“: Elevii, anul trecut au fost 80% români, 60% maghiari. Din aceștia au fost clasificați cu calcul bun sau îndestulitor 70% români și 30% maghiari, ceea ce e un rezultat destul de trist, sperăm, din partea elevilor maghiari. Că băieții români au studiat mai bine, se derivă dela aceea, că toți, aproape, au fost adăpostii în internatul „Comunității de avere“, unde au fost supraveghiați strict la studii, pe când cei de altă naționalitate nu au fost favorizați de aceste beneficii, — au locuit pe acasă, sau în cvartire private, în liber. Ei bine! Cifrele de sus, o numește călbăjiții „Luptei“ *terorizare*?

„Lupta“ nu crede, că din cauza recoltei slabe din anul acesta, s'au înscris la gimnaziu clasa I cu 37 elevi mai puțin, ca an. Dacă Severinul și colegul „Szörénység“ se plâng uneori, că ani slabi vin peste bietul nostru popor, atunci scriblierii dela „Lupta“ sar ca o droaie de hiene asupra Il. Sale dlui C. Burdia, acuzându-l, că dânsul e vina. Câtă josnicie și câtă răutate zace în mărunțiile acestor nesătui. Dacă a fost recolta slabă și bietul popor nu s'a îndurat a-și trimite copilul la școală, de teama, ca să nu iee biet mălaiul din gura celorlalți copii, la asta credem, că nu e vina Il. Sale dlui Constantin Burdia. De atâtea ori am arătat doar', că poporul din graniță, sub conducerea trează a Il. Sale, a ajuns la o stare materială bună, dovedind chiar cu scrisele însuși ale poporului. „Lupta“ însă de când există, nu poate să arete, că a făcut ceva bine pentru poporul român, ba din contră samână cea mai spurcată sămânță în memoria cetitorilor și tot ei „Lupții“, lihodii sunt de cătră pădure.

„Se dau afară elevii români din internat“, pleznește mai departe „Lupta“. — Ei bine, derbedeilor, oare voi ați fi în stare să țineți pe câte un elev, care buctă din 5—6 studii? — A, pardon, uitaserăm, că stăpânul „Luptei“, e un analfabet și că el ar profita a ocroti numai pe cei de seama lui. — Despre tratamentul elevilor la gimnaziu, n'are decât să se intereseze derbedeii „Luptei“ dela însuși părinții copiilor, dela cari se vor convinge, că elevii sunt tratați în modul cel mai părintesc aci. E document destul aceea, că cei 26 repetenți ai cl. I, dacă s'ar fi tratat cu ei dur, nu ar mai fi dat p'aici.

„In gimnaziul de stat din Caransebeș, nu se învață limba română“... glăsuște pe această temă mai departe lihnii dela „Lupta“. — E o minciună spurcată, tendențioasă, asta! Știut fiind de toată lumea, că cu armele astea și cu altele de acest fel, căutați a vă hrăni stomacurile lihnite, lovind în Il. Sa dl C. Burdia, căutând a slăbi vaza Il. bărbat în fața națiunii și a grănicerilor. Ați sfeclit-o

însă, căci lumea e convinsă deja, că minți. Știut este doar, că prin ordinațiune ministerială, e impusă studiarea limbei române la gimnaziul de aici, pentru care a fost aplicat 2 ani dl dr. Ilie Minea, care la finea anului școlar a făcut succese admirabile cu elevii, încât la oricare gimnaziu din patrie nu s'a putut documenta mai bun spor în învățarea limbei române. Dl dr. Minea, a părăsit gimnaziul, abdicarea și-a înaintat-o aproape în vacanțe, așa, că direcțiunea nu putea să se aprovizioneze la moment de profesor pentru limba română. Spre desparerea voastră schriblerilor dela „Lupta“, să știți, că direcțiunea gimnaziului s'a îngrijit deja de profesor pentru limba română, în persoana unui domn profesor dela seminariul ort.-rom. din loc, a cărui aprobarea din partea Inaltului minister se așteaptă zi de zi să sosească!

„Elevilor români, nu li-e ertat a vorbi românește în internat“, — se tânguește mai departe „J“-ul „Luptei“. — Că de ce? Asta doar' numai el o știe. Deoarece *da*, bășilor li-e ertat a vorbi limba maicei lor, (rugăciunile de dimineața, la prânz, seara, întotdeauna în limba română și-le rostesc, în timpul liber cântă și conversază românește, în ciuda voastră). Că în timpul conversației vorbesc și unguerește, oare e păcat asta? Știut fiind, că sunt înscriși la un gimnaziu de stat, a cărei limbă de propunere e cea maghiară; iar elevii diligenți se silesc a și-o însuși această limbă perfect, căci au neapărată lipsă de ea, pentru mai marea înlesnire a studiilor! Ei bine, derbedeilor, oare asta e un păcat? Oare studenții din Brașov, Blaj etc., cari sunt la gimnaziu pur românești, nu-și dau silința a-și însuși limba maghiară, știind ei, că de asta au neapărată trebuință în viață, ca fii ai acestei patrii? Da oare Vajda, Vlad, Lucaciu, Maniu, Șirianu și soțul lor de căpătueli: Birăuț, de ce au învățat unguerește?

„Din „Severinul“ ai crede, că în graniță curge lapte și miere“ — urlă „Lupta“... Știm noi, că ați înghiți voi cu lăcomie, nesătuilor, mierea din graniță, este însă *ceva* și acel *ceva* știe să vă deie peste labe și peste flit. Il. Sa dl C. Burdia știe, că averea fiilor de grăniceri, lor le compete și nici decât vouă, lihoditilor, cari vă uitați ca câinii ciobanilor flămânzi la mămăliga ce le stă înainte, pe care ar înghiți-o cu lăcomie dacă le-ar fi linsă calea. Asta vă doare pe voi, că nu vă puteți unge. De viitorul grănicerilor habar nu a-ți avea, căci va-ți râde în pumni de ei, după-ce va-ți fi căpătuit din averea lor. Del, ce să-i faci, nu vi-se prea arată.

In jurul unei adunări.

Este la fiecare națiune o seamă de oameni, cari nesocotind aptitudinile poporului, din care fac parte, în lăcomia lor, nu văd cât sunt de urgisiți ei și faptele lor, nu cunosc, că poporul pândindu-le toate mișcărilor, îi judecă și-și trage consecințele, că întreprinderile lor au caracter mârșav, că nu cunosc omenie, nu cunosc bunăvoință, ci dând ca cu bâta în baltă, iscodesc feluri de feluri de păcate, aibă pentru popor măcar urmările cele mai dezastruase, numai ei să iasă pe plan: că au ghicit *ceva*.

Scopul acestor derbedei politici este, ca să țină încontinuu agitație poporul, să-l neliniștească, ca să nu-și poată căuta de cele ale casei și familiei. Aici apoi în forma

asta să făuresc felurite planuri sinistre, să îndeamnă la fărădelegi, la lucruri nepermise, și dacă cineva din popor alunecă pe căile croite de ei, cade în cursa lor, dar' este prins cu ocaua mică, rid în pumni și în naivitatea lor să mai cred, că au săvârșit o bravură națională, își trag coada între picioare; iar ei ca cănele ploat apucă marginile, făcându-se nevăzuți.

Alegerea dela Oravița însă i-a desgolit pe acești vighetei politici în toată forma, le-a arătat, că deși se arată, că au scopuri nobile, au grije de soarta poporului, nu fac alta, decât pândesc momente, ca să poată seduce poporul cu minciunile lor, ca ei să tragă foloase, să atragă luarea aminte asupra lor, ca astfel să-și poată infundă buzunarele fără fund. Și e o școală la ei aceasta, un plan bine definit, sunt instruiți ca orbeții, cum să cânte, cum să cerșească. Așa au făcut în cercul Caransebeșului, convocau adunări, iscodeau minciuni, alarmau prin fițuicele lor lumea, că: iată, poporul cere și la urma urmelor, venind ziua de adunare, să uitau ei de ei unii la alții, opăriți să retrăgeau și făcându-se nevăzuți, oamenii neorientați rămăneau cu întrebarea, că Doamne! aceștia ce vreu? și scârbiți în suflet au tras învățătură și i-au părăsit, rămânând adevărul: dreptatea oamenilor de bine și cari într'adevăr au durere pentru popor. Așa au pornit la Cârnea cea fără de carte, cei flămânzi, căți Zbierăuți, căți Molinești, unul pentru buzunar, celalalt pentru pâne, plecat-au prin cerc, scris-au cu litere grase: „La adunare“. Alergați oameni! Veniți oameni buni! — cum ar face cutare jidovaș de prin târguri: am marfă bună, ieftină; și în realitate lucruri putrede, pentru că știau cu pozitivitate, că aceasta adunare nu pentru că nu ar avea cineva drept a o ținea, nu se va ținea, ci pentru că asta li-e meseria, vreu să îmbete lumea cu apă rece, să seducă poporul; iar zberăturile lor să le audă cei chemați, ca să le arunce un os de ros.

Și e interesant lucrul, să vezi, cum ei frământându-se ca turbați, poporul cum îi privește, liniștit, cum își face din ochi țărâna nostru unul altuia ca o întrebare: „Dar' sârmanii aceștia ce vreu?“ Ba mai interesant era, când tot — ei după-ce au spus numai celor ai lor intimi, că adunarea nu se va ținea — poporul liniștit le răspunde: „Dar, că asta am știut-o!“ Ceeace vrea să zică vorba „Severinului“: „zberăturile de măgar nu se aud departe“.

Iată dar' un alt fiasco a Zbierăuților, iată națiunea și cercul Oraviței pe cine a rămas, cine face politică și cum o face?

Un sfat dăm acestor nechemați și a-nume: să-și caute de alte lucruri ale lor, să răspundă unul la întrebarea noastră: „Unde-s banii, Zbierăuțule, adunați pentru alfabeți?; iar ceialalți vadă-și de studiu, de școală, căci cine ascultă învățături și povețe dela profesori, nu poate da încă sfaturi și povețe unui popor.

Lăsați lucrul acesta altora mai chemați și mult mai norocoși, de a-l isprăvi, voi vedeți-vă de treburile voastre zilnice, căci glasurile voastre și așa-s răgușite.

Priviți la alte popoare conlocuitoare, la alte națiuni, că oare au ele astfel de alfabeți în tabăra jurnalistică și politică, și dacă veți află asemenea oameni vouă, ne aplecăm și vă primim sfaturile, dar' ni-se pare, că căutând, veți roși și voi și tot poporul românesc.

Corespondență.

Mult onorate dle Redactor al foi „Severinul“.

Ne rugăm a da loc în prețuita D-Voastă foaie, despre niște lucruri, cari le face la noi în comună un învățător față de stăpâni cari îi dau pita de toate zilele.

Noi, ca lucrători la s. a. c. f. din Văliug, am fost înștiințați pe ziua de 8/21 Martie 1909, atât din partea antistiei comunale, cât și din partea societății, că pe ziua sus numită să aleg doi membrii pentru sinodul eparhial pe trei ani, la care nesiliți de nime putem da votu cui vrem, tot-odată recomandându-ne pe dl primpretor Ion Cimponeriu din Recița și pe domnul Ion Budincianu adv. în N.-Bogșan. Poporul s'a fost mulțămît cu învățătura care le-a dat-o stăpâni; iar la oarele numite sau astrâns la sf. biserică și au așteptat vremea de alegere.

Pe cum bine să știe, că în tot locul sunt vorbe între popor în tot felul. Unii oameni au înțeles despre ce-i alegerea și ce datorință ar trebui să avem noi față de stăpâni noștii, că noi în tot ciasul îi rugăm pe ei pentru neajunsurile, cari ne fălesc, da, ei, numai acuma nior cerut votul. S'au băgat între popor sub-judele Vasile Dodenci și juratul-prim George Pateșan și mai mulți alți fruntași din comună, dându-le pilde: că *nouă ni-e datorința să ascultăm de cei de ne dau pită și ce ne trebuie*; poporul ascultă cu băgare de seamă la pildele binevoitorilor lui, de-odată însă sf. Litugie să gată și părintele Romulus G. Ancușa, care îi ales cu învoirea societății, ține o vorbire atât de aspră și de grea, încât nu i-a stat cu față, — că mai înainte cu niște luni rugând de ajutoriu societatea și acum în scurtă vreme nu-i mai pasă de nime.

După vorbirea preotului, mulți dintre poporeni s'au tras înapoi, căci nu voiau să se urască nici cu domnia nici cu părintele, temându-se, că părintele nui cuminecă și așa au plecat acasă.

În fața școlii însă, învățătorul de stat: Vasile Mărășescu a ținut drumul oamenilor, chemându-i în casa lui de locuință, spăriindu-i cu vorbele următoare: *măi oameni, nu plecați, numai întoarceți-vă napoi și nascultați de Domnie, nici de ai dela casa comună, că dacă vin aleși ai de vrea domnia să știți, că ungurii vă iau biserica și vine popă unguresc și atunci o fi rău de voi. Eu mis inv. unguresc, numai dacă ași fi slobod să votez, apoi ași asculta de părintele*; a scos apoi hârtie și a scris numele Dr. Cornianu și Jianu, zicând: aceștia au să fie aleși, căci ceialalți sunt deai lui Burdia. Așa agitând, poporul, care ademenit de vorbele lui, s'au întors și au votat la porunca preotului.

Pe semne, că inv. Vasile Mărășescu nu-i mulțămît cu onoarea ce o are din partea stăpânirii, că, ca inv. mai cu seamă de stat, ar trebui să știe și el limba maghiară ca so propună școlarilor, dar el, acuma umblă să o învațe, nu știu ce ar face dl inv. dacă ar fi într'o comună unde n'ar fi români, poate, de voie ar cere penzia, (dacă i-ar da-o cineva).

Învățătorul V. Mărășescu, șade pe două scaune, stăpânirea îl plătește ca pe un supus, a-le împlini chemarea lor, iar dl preot Ancușa îl plătește a-i împlini porunca lui cea naltă, iar noi poporeni rămănem cu copiii neînvățați, nu-s nici unguri, nici români.

Noi, din comuna noastră Văliug, români,

memți și toate alte națiuni locuitoare aici putem documenta, că de când e Il. Sa dl Constantin Burdia deputat, simțim, că trăim mai lesne, că căpătăm ca lucrători și plată mai bună dela soc. și alte întreprinderi.

Mulțămim lui Dumnezeu, că de doi ani trecuți, de când dl C. Burdia ni-e ablegat nu ne mai vin oameni străini, ca să ne ia lucrul din mână, lor li-so deschis lucruri pe la pădurile Erariului prin codrii cei puștii, unde or putrezit lemnele cu anii, iar noi am trebuit să ducem lipsă din prtea lucrului și a hranei. — De aceea din partea noastră rugăm pe a-tot-puternicul, că Ilustrului nostru deputat Constantin Burdia să-i lungască viața întru mulți ani fericiți, că prin el s'a deschis lucrul și prin el e ușurarea sortii noastre!

Iubiți frați grăniceri! Luați samă, că acum ați scăpat de a purta sacul, cu făină prin sate străine, ci lucrați în apropierea voastră, n'ascultareți de cei ce vă voiesc rău, că răul la-ți văzut, când a-ți curățat pădurile cărașului, a-le Recifei și a-le Văliugului, atunci n'a venit popa Ancușa și dascălu Mărășescu să vadă cum tragi la sanie, ca o marhă ducându-le lor crișariu cel de pe urmă: cult și mai câte toate, numai atunci te vaită de bine, când ai și tu lucru în ușa casei tale și ți-e mai bine, pentru care ai să mulțămesti Il. Sale dlui ablegat C. Burdia.

Ferencfalva, în 7 Septembrie 1909.

Cu toată stima:

George Munteanu, măestru bărdăș.

Un „reprezentant“ înțelept.

Cred, că numai la Mehadica se poate întâmpla, ca un om, care ales de popor e pus în fruntea comunei ca „reprezentant“, să poate să-și țină mânuțele în sân? Nu! Nu se poate, căci așa ar căpăta zgârciuri, trebuie deci să le întindă, însă cum? în oala cu raci.

Pentruca să dovedesc starea faptică a lucrului, voi descrie și numele acelu domnișor, care la alegeri dă orișice natură, numai cu poporul votează, ziua întregă numai poporului dă sfaturi, ziua, numai pe popor îl imbată cu minciuni, ca apoi dela acelaș popor noaptea să poată a-și trage pe furis productul ostenelelor sale astfel, că fură curcubetele de pe câmp.

Așa s'a întâmplat în mai multe rânduri, pânăce în noaptea de 12 Septembrie a fost prins și dus cu carul încărcat de curcubete la comună. Reprezentantul nostru: Toni Marșavela, care a recunoscut, că și dela dl notar a pilit vre-o câteva curcubete... Ajuns cu carul la comună, poporul de drag și-a încăerat mâinile, iar Toni de bucuria poporului său, a luat-o la sănătoasa de-a dreptul prin mijlocul râului, căci puntea de pe râu a dus-o apa acum 5—6 ani în vârful dealului la Tonti în curte, pentru care merit numai decât a fost lăpădat din postul ce îl avea atunci de jurat la comună. Din parte-mi și pe această cale rog pe On. Reprezentantă și pe dl notar, a delătura din mijlocul lor un astfel de gunoi, care numai rușine cauzează, atât nouă, cât și mai mult fratelui său preot din loc, George Marșavela, care datorință are: pe cel gol a-l îmbrăcă, iar pe cel prost a-l învăța. Cătră ceialalți frați mă adresez, rugându-i, ca unui astfel de om, ca Tonti, să nu-i deie ascultare, ci să-l considere ca pe un om de ni-

mic și fără omenie, care numai sub cuvânt, că ține cu naționaliștii, amețește poporul. Acum te întreb dle Tonti, oare toți, cei de un principiu cu d-ta fac ca și d-ta? Dacă da, — atunci să nu te mai numești om al poporului și naționalist, căci e rușine și păcat să furi nația.

Mehadica, la 15 Sept. 1909.

Ioan Draghici, prim-codrean.

CRESTĂTURI.

„Români moderați“. Acesta e titlul art. I, al marelui „filozof“ dela „Drapelul“ nr. 93. Se plânge dl autor, ținând o căzanie, de te cuprinde uritul, de lung ce e, zice, că foile moderate „Severinul“, „Ungaria“ și „Lumina“, atacă număr de număr pe deputați, presa națională etc., mai îndrugă apoi, că: Burdia și Siegescu, ar fi renegați. — Așa se vede treaba, că și filozoful dela „Drapelul“, a ajuns în noroiul călcat de Birăuț, ori doară, când a scris articolul a fost inspirat de duhul lui Bachus. De geaba vă asemănați adunându-vă, ca să ne loviți, căci lovitura voastră nu-și ajunge ținta. Ba să o știți, că loviturile voastre ne fac bine, trebuie să vi-o însemnați toți vitejii din tufă, că avem dreptul, ca și voi, a ne apăra, dacă cineva ne latră. Noi nu avem obiceiul a trânti buzduganul în aceia, cari ne pricep, ci îl izbim cu putere în aceia, cari din naționalism fac adevărată speculă, ducând poporul la adevărată ruină. Nu ne temem de amenințările voastre, căci urletul vostru nu află ehou, mereu vom curăți luncile de trântori, ș'apoi poporul a început să ne cunoască, pe voi însă să vă disprețuiască. Ș'apoi încă ceva: Se duc rândunețele, cu ele deodată se duc mereuș idealurile și cauza voastră „mare și sfântă“, a buzunarelor fără fund, pentru totdeauna.

„Insulte zilnice“ aruncă indivizii dela fițuicile celor vânduți guvernului... așa divănesc coardele strunei poetuțului dela „T. N.“ Nr. 36. — Ce să-ți facem noi, neiculiță, dacă ne dai: bună ziua, trebuie să-ți zicem și noi „...țam mitale“, doar n'om stă iac'așa, uitându-ne cum îți înfoi penele, ca cocoșul moșului. Să știi și aceea Gogulețule, că și noi dorim foarte mult: deschiderea cât mai largă a grozavei prăpăstii, care ne desparte, ca să pice toți aceia, cari sunt de pânura mitale și ai lui Birăuț, — în politica falsă ce o faceți, pentru căpătuirea buzunarelor, căci acolo în abizul ei vi-e locul, nici decum la liber, nesupărați de nimeni, deoarece prea va-ți duce nasurile prin nori. Apucă-te neiculiță, de poezie, căci îți va aduce lauri, lasă căpătuiala ziaristică a lui Bucurescu, fiindu-i aceea meseria lui, recunoscută de însuși voi matadorii. — Mai bine ți-ai completă studiile, căci „scriitorii (căpătuiți) norozi, ca și femeile pierdute: se urăsc“. — „Ingrijiri serioase ne-ați inspiră numai când într'o bună-dimineață a-ți începe a ne acoperi cu laude“... De asta, baș nici noi nu simțim lipsa laudelor voastre, feri Doamne. — Noi, — fi sigur, Gogulețule, că dacă cel mult ți-om lăuda talentul poetic, politica scrintită însă, ți-o vom condamna-o mereuș, macar de te-ai face chiar directorul „Albinei“... și... șef-redactorul „Lupei“.

Noi nu ni-s vânduți, așa scrie „Tribuna“, ci-că „Viitorul“ (desastru al derbedeilor din tufă) a primit interesantul comunicat, că ar fi zis țărani-alegători, când Il.

Sa dl C. Burdia și-a ținut darea de seamă în Bozovici. Nu ne-am ocupă cu copiii din redacția șuchiatei „Tribuna“, căci știm, că sunt cuprinși de frigurile minciunii, hrânindu-se și căpătuiindu-se din acestea. Când vedem însă atâta răutate, trebuie să le exprimăm barem un cuvântel, că: „Numai un Moise a spart marea cu toiagul, pentru a-și trece poporul dincolo, voi însă, căutați a sparge marea, ca apele să vă înghită în undele ei“, sunteți prea păcătoși, prea slabi pentru a documenta ceva ce vă pute, de geaba vă arătați colții, că nime nu se teme de rânjitura voastră. Cine va ceti raportul din „Severinul“ asupra triumfului Il. Sale dlui C. Burdia între alegătorii din Bozoviciu, va vedea adevărul și va constată, că mințiți. Ș'apoi cu minciuna vă culcați numai.

Din satu cu deputatu. Sub acest titlu, copiii dela „Tribuna“, dupăce se plâng, că adunarea din Cărnecia a fost oprită, zic, că ar fi eșit spre întimpinarea deputaților câtă frunză și iarba. — Cine naiba vă mai crede, căci doară de atâtea ori ați sfeclit-o. Ei ș'apoi este o zicală populară hazlie: „Ar fi fost să fie, ceea ce nu eră să fie“. După ploaie și broaștele orăcăesc în lac, la ce să nu orăcăiască și corespondentul „Tribunei“: „după ploaie chepeneag“. — Joac-o ș'o zdrăncăne Moline, — dar n'o șchilăi!

NOUȚĂȚI.

KĂLINDAR SĂPTĂMĂNAL.

Anul 1909. Luna Septembrie (Războiune) are 30 zile.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum.	13 M. Cornelia	26 Ciprian
Luni	14 (†) Înălț. S. Cruci	27 Cosma
Marți	15 Nichita Rom.	28 Venceslav
Merc.	16 M. Eufemia	29 Mihail
Joi	17 M. Sofia	30 Ieronim
Vin.	18 C. Eumenie	1 Oct. Rev.
Sâm.	19 M. Trofim	2 Leodgar

Dum. după Înălț. S. Ț, ev. Marcu, c. 8, gl. 1, v. 7.

„Zis-a Domnul: celce va să vină după mine...“

Sedința corp. comitatensă a Caraș-Severinului. S'a ținut în 14 l. c., sub președința Il. S. dlui comite-suprem Fialka Károly: sedința lunară, în care dl comite-suprem constată cu regret, că siguranța personală în comitatul nostru nu e din cele mai bune. Aduce dl comite-s., cazul cu uciderea chinuzului din Ticvanul-Mare, declarând tot-o dată, că a dispus a se staționa acolo: un comandament de jandarmi constător din 6 oameni. Din raportul dlui insp. școlar se arată, că în com. nostru există 208 școale de stat, cari posturi sunt ocupate de 111 învățători, restul însă de 97 posturi neocupate încă, în cel mai scurt timp se vor ocupa. Se propune, ca să se deie mulțumită călduroasă dlui subcomite, pentru interesul ce l-a arătat față de învățători în timpul vacanței, cu ocaziunea școalei „Slojd“. Peste celelalte chestii s'a trecut la ordinea zilei fără discuții.

Inspectorul școlar, care până acum din lipsa de locuință a fost constrâns a locui în Bocșa-nemțească, — deoarece aprovizionându-se cu locuință corespunzătoare se va mută definitiv acasă.

Numire. Dl ministru de culte, cu ocaziunea deschiderii clasei III, la gimn. sup. de stat din Caransebeș, a numit de profesor aici, pe dl Constantin Schummer din Nagykanizsa.

Jurați pe lângă tribunalul din Caransebeș, în ciclul de toamnă au fost aleși următorii: Vasile Mariția, Dimitrie Jankovics, Aurel Moaca, Jakobovits József, Radó Lipót și Pollák Sándor din *Caransebeș*; Nobel Mór, Müller Adólf, Wissinger Béla, Póllák Árpád, Klug Adolf, Koch Mihály, Nánásy Imre, Lázár Gyula și Seiber Károly din *Orșova*; Wegel Domokos, Ioan Groșorean, Horváth Kálmán, Gráf Lajos din *Terego*; Valeriu Nemoianu din *Cârpa*; Zsukosz János din *Zervești*; Carol Gura din *Ohababistra*; Miklósi János, Ioan Popoviciu din *Jáz*; George Neamtu din *Borlova*; Milch József din *Mehadia*; Márk József din *Ruszkabánya*; Hell János din *Cornia*. — Membrii suplenți: Kalkbrenner Antal, Grünberger S. Géza, Gaál József, B. Farca, Verschitz Károly, Vasile Damian, Fűzfás Sándor, Petru Florian, Király Lajos din *Caransebeș*.

Producțiune teatrală. D-șoara Elena Zunia, în 10 Oct. n., va aranja o serată filantropică, cu care ocaziune se va predă 3 pieze mici de câte un act, în limbile maghiară, română și germană aici în *Caransebeș*.

† **Márkosy Sándor**, fost jude de tablă în peziune, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 18 l. c. st. n. Inmormântarea — la care a luat parte toată elita *Caransebeșului*, toate autoritățile civile-militare, autoritățile bisericesti-scolare a tuturor confesiunilor locuitoare aici, unde de față a fost și P. C. Sa dl Filaret Musta și P. C. Sa dl Dr. T. Badescu, — a avut loc în 20 ale lunii curente, pe lângă regretele tuturor, deoarece răposatul a fost iubit de toți, având un caracter nobil și o cultură adâncă. — Odihnească în pace!

Necrolog. Földi Jenő, com. reg. al insp. scolar din Reșița, după lungi și grele suferințe a răposat acolo în 16 l. c., în al 52-lea an al etății sale. Inmormântarea i-a fost în 18 l. c., cu mare doliu.

P. S. Sa dl Episcop Ioan I. Papp, cunoscând rostul vremii și calea, care duce la buna armonie între popoarele țării, a făcut un pas fericit, care va aduce după sine foloase neamului întreg, — luând parte la desvălirea statuei lui Kossuth Lajos, ce s'a serbat Duminecă în Arad. P. S. Sa, nu s'a lăsat terorizat de căpătuiții scribleri dela „Tribuna“ et. comp., cari sau aruncat ca o vijelie asupra sa, ci a mers acolo, de unde în cumpănă vor fi puse destinele națiunii, pentru cari P. S. Sa dl Episcop I. I. Papp își arată toată dragostea sa părintească. Convins fiind sf. părinte, că nu cu săgeți otrăvite se poate crea viitorul tignit al unei națiuni, ca și cum copilandrii dela unele foi românești o fac azi. Înainte Sf. Părinte, pe calea păcii, pe calea dreptății, căci națiunea și urmașii își va binecuvântă memoria. Politica P. S. Tale e corectă și sănătoasă.

Ministrul de culte, contele Apponyi Albert a călătorit la Viena, unde a fost primit în audiență din partea M.-Sale. În audiența aceasta ministrul a făcut raport despre starea congruei și a prezentat propunerile sale, referitor la autonomia catolicilor. Nu e eschis, că ministrul a raportat și despre conflictul cu bisericile române.

Reuniunea economică a comitatului nostru aranjează la 3 Octombrie nou o expoziție de hoare (galițe, păsări) de prăsilă în Găvoșdia, lângă Lugoj. Invitățile s'au trimis deja în toate trei limbile comitatului în toate părțile.

Manevrele dela Grossmeseritsch. În acest oraș al Moraviei au fost manevrele, la cari pe lângă Maiestatea Sa Regele a luat parte și împăratul Germaniei.

Cununie. Simpaticul domn, epitrop orfanal al magistraturei noastre: *George Inády*, va conduce la altar pe drăgălașa d-șoară *Gizela Knecht*, în 3 Octombrie st. n. Cununia se va celebră la 12 ore a. m., în biserica rom. cat. din *Caransebeș*. — Primească tinăra păreche, sincerile noastre felicitări.

Rezultatele manevrelor. Comanda supremă dela manevrele din Gross-Meserich, a dat un buletin despre progresele armamentelor noi, cu cari s'au făcut experimente. Telefonul, telegraful și posta au făcut servicii precise, ca nici-odată. Automobilele și trenurile motoare s'au dovedit neprețuite. Deosebită furoare au făcut reflectoarele, introduse la noi în urma experiențelor din războiul ruso-japonez. Bucătăriile ambulante de asemenea au stârnit admirația tuturor. Altă problemă însemnată a fost transportarea acasă a marelui număr de trupe și de bagaj, adunate la manevre. S'a făcut însă și aceasta cu o precizie extraordinară. În 24 de oare câmpul era gol, fără de a se face nici cea mai mică schimbare în mersul trenurilor.

„**Soc. agronomică**“, a comit. Caraș-Severinului, va aranja premieri de vite, în 17 Octombrie n., în *Cacova*, iar în Nov. în *Făget*.

Alegere de primar (chinez). La *Ticvanul-mare* s'a săvârșit, săptămâna trecută alegerea de chinez, în locul ucisului *Timotei Stanimir*. A fost ales: *Toader Stoicu*, agronom.

Mort reînviat, ars însă de viu în sicriu. Un păstor bătrân de vre-o 70 ani din *Săliște* lângă *Oradea-mare*: *Avram Nuc*, de multă vreme a fost cuprins de un morb greu, iar în timpul din urmă slăbise atât de tare, încât zăcea nemișcat întocmai ca un mort. Zilele trecute de-odată i-a încetat răsuflarea. Rudeniile l'au așezat în sicriu, și au pus ca de obicei patru lumini arzânde la căpătâiu. Bătrânul însă, de-odată și-a venit în fire, și-a ridicat din sicriu capul și a cerut ceva de mâncare. Oamenii adunați la „priveghiu“ s'au spăriat groaznic, și s'au repezit toți cum au putut mai iute afară din casă. Bătrânul rămas singur a încercat să se dea jos de pe catafalc, dar întru atâta era de slab, încât toată încercarea i-a rămas zadarnică. O luminare mișcată fiind a căzut pe coșciug, din care s'a aprins apoi vâlul mortuar, în scurtă vreme sicriul întreg a luat flăcări, iar nefericitul a ars scrum.

Uciși de roatele trenului *Sava Crișan* din *Musca*, pe când venea cătră casă din podgoriile *Aradului*, așa se vede a adormit. Căii însă, mergeau bieții în neștire, după când căruța pe șinele drumului de fer, pe care venea trenul cu putere. Atât căruța, cât și căii cu stăpân cu tot au fost prefăcuți în mii de bucăți. — Locuitorul din comuna *Crișma*: *Rusalin Șerban*, posibil, a voit să se suie pe un vagon al trenului industrial al firmei *Winkler*, care duce dela stațiunea *Cireșa* spre *Poiana-Mărul*. Intunec fiind, de sigur, că bietul om a alunecat și a ajuns sub roatele trenului omorându-l. Nefericitul a lăsat în urma sa soția și 3 fete.

Incendiu într'un Magazin de bucate. Un incendiu a izbucnit într'un mare magazin de bucate din *Mannheim* situat pe malul *Rinului*. Au ars 200.000 de saci cu grâu și afară de aceasta un vraf de 2000 tone de grâu. *Paguba* se urcă la un jumătate milion coroane.

Furturi de 300 milioane din Paris. Poliția a arestat o bandă internațională, care a săvârșit nenumărate furturi având opera de predilecție prin hotelurile mari. Ceata, care numără 20 membrii, era mereu pe drum și în cursul expedițiilor sale mai scurte și mai îndepărtate, au strâns aproape 300 milioane de coroane. Singur șeful bandei cu toată viața lui de rajah indian, are depusă la o bancă germană suma de 800.000 cor.

S'a pușcat, căpitanul dela reg. 46 de infanterie *Petru Zsimkovits*, pe când era la manevră, aproape de hotarul *Lugojului*, slobozându-și 2 gloanțe de revolver în cap. Cauza sinuciderii, se zice, că ar fi fost găsite neorândueli în cassa de bani a regimentului.

Cărți aprobate de Inaltul Minister. Cărțile de cetire I, II și III, pentru școalele populare, de dl *Ioan Popescu*, au fost aprobate sub nr. 72038, cu datul de 10 August a. c. st. n.

Petrecere împreună cu omor și vărsări de sânge. În orașul *Cluj*, — după cum scrie „*Ungaria*“ — domnește din nou o agitație și fierbere mare. Flăcăii de țărani din partea orașului numită „*Hostát*“ au aranjat *Sâmbătă* după amiazi joc, la care au invitat și pe flăcăii din partea de sus a orașului, — din „*Kétvizközt*“. Petrecerea a decurs în liniște până cătră două ore după miezul nopții. Atunci flăcăii hoștațeni la un semn dat s'au luat la ceartă cu oaspeții și au început la bătaie. Cei din „*Kétvizközt*“ au aflat de bine să se împrăștie. S'a început o adevărată vânatoare, câțiva flăcăi au fost aflați în stare inconstiență, străpunși fiind cu câte 5—8 împunsături de cuțit. Tânărul *Ioan Dávid* până dimineața a și murit. Vre-o șapte inși au fost transportați la spital, cu câte 3—5 împunsături de cuțit la gât. S'a pornit severă cercetare. Au fost deținuți până acum vre-o opt dintre cei bănuți.

O lume nouă. Așa se zică, că planeta (steaua) *Marte*, ar fi locuită de lume. Acum vine astronomul *Hensel* din *Londra* și zice, că după studiile ce le-a făcut, iese la iveală, că steaua *Venus*, e mai bine locuită de lume ca și cum planeta *Marte* e, ba a constatat, că e mai multă lume pe ea decât pe pământ. Zice anume astronomul, că în planeta *Venus* sunt munți, mări și atmosfera e foarte respirabilă. Lumea furnică, ca și pe pământ.

Duel cu cuțitul între două fete. În *Mugnano* (*Italia*) iubiau două fete tinere și frumoase, anume *Teresa Grasso* și *Teresa Sansone*, pe unul și același tînăr. Pentru a pune capăt certei fără sfârșit, ele au decis să termine afacerea printr'un duel. Inarmate cu cuțite, ele săriră una asupra celeilalte. În infrișoșata luptă ce s'a dat și după mai multe ciocniri și lovituri ce și-au dat reciproc, *Teresa Grasso* căpătă o lovitură de cuțit în piept și căzu moartă. Tînărul, care formă obiectul de ceartă al celor două fete, a fost martor la duel, uitându-se cu răceală la sângele, curgând din pieptul unei iubite a lui.

Descoperirea polului nordic. De vre-o zece zile durează ceartă mare între *Cook* și *Peary*, al doilea explorator american, care pretinde, că a atins el mai întâi polul nordic. Lui i-s'ar conveni, prin urmare, nemurirea, și nu lui *Cook*. Fiecare dintr'ânșii își are partizanii săi, oameni cu trecere în lumea științifică. Triumfător în sfârșit va ieși acela, care va putea dovedi în mod științific, că în adevăr a ajuns la pol.

Contele Apponyi, doctor în medicină. Facultatea de medicină a universității din Budapesta, în ședința de ieri a hotărât unanim să ofere contelui Apponyi, ministrul cultelor, titlul de doctor onorar în toate științele medicale. După sfârșitul ședinței, corpul profesoral s'a prezentat la contele Apponyi spre a-i aduce la cunoștință hotărârea facultății. Aceasta hotărâre va fi înaintată Maiestății Sale spre aprobare și va apărea în proximitate număr al ziarului officios. Contele Apponyi la anul 1896 a fost promovat și în Cluj de doctor onorific, în științele de stat.

Sfințire de biserică. Pompoasa și una dintre cele mai strălucite biserici din patrie, a harnicilor Cacoveni, se va sfinți, după-cum suntem informați, în ziua de 10 Oct. st. n., prin însuși P. S. Sa dl *Ioan I. Papp*, episcopul Aradului, însoțit de o mare suită. Cu aceasta ocaziune, își va ținea adunarea gen. Invățătorii ort. rom. din dieceza Caransebeșului tot acolo.

Putem vorbi cu morții. În Londra, la Norfolk-street, se va deschide în curând o prăvălie, un birou, unde, pentru 75 de bani, orișicine poate sta de vorbă cu morții săi dragi. Acest birou se numește „Biroul lui Iuliei“, și e fondat de cunoscutul luptător pentru pace, Stead. Ca să poți comunica cu morții, trebuie să fii spiritist convins, căci scepticii nu sunt admiși acolo. Comunicațiunile sunt asigurate.

Aproape 2 mii de revoluționari ruși condamnați la moarte. Ministrul de războiu rus, publică o statistică a activității Curților marțiale în ultimii trei ani. După aceste date oficiale, în 1906 au fost osândiți la moarte 236 revoluționari. Numărul lor e de 602 în 1907 și de 1120 în 1908.

Luptă între trupe franceze și piraiți din Indochina. Trupele franceze au atacat cu baioneta o bandă de piraiți adăpostită într'un sat fortificat. Francezii au avut 3 europeni și un indigen morți, 4 morți de insolajie, 9 răniți. Pirații au avut 10 morți.

A junghiat pe frate-seu. Ioan Pârvescu din Teregova, la 6 Sept. n., s'a luat la ceartă cu fratele său Iancu, pentru avere. Ioan în furia lui a înjunghiat de moarte pe fratele său Iancu. — La ce bun îi e acum lăcomia după avere, dacă restul vieții și-l va petrece în temniță?

Veste tristă din America. În St. Paul Mim, s'a întâmplat o nenorocire, a cărei jertfă e un român din Sân-Miclăușul-mare, com. Torontál: Pavel Obrad. La o răscrucire a drumurilor, unde să întâlnească mai multe tramvaie electrice, Obrad voind să treacă în grabă ulița, în acelaș moment a venit într'o goană nebună un automobil, răsturnând la pământ pe trecător. Pavel Obrad s'a ales cu mâna și piciorul stâng rupt. Starea lui e îngrijitoare. El zace acum în spital și nu e nădejde de scăpare, fiind rău zdrobit. Obrad lasă în urma sa soția și copila sa, precum și părinții lui bătrâni. Românii din St. Paul, cari l-au iubit mult și-l jelesc acum, trimit întristatei familii cele mai vii mângăeri, iar fraților români din Ungaria un îndemn să nu mai ia așa iute drumul spre America.

Sat fără crâșmă. S'a întâmplat și minunea aceasta. Satul fericit să numește Mesentea, o comună drăgălașă la poalele munților apuseni lângă Teiuș, com. Alsó-Fehér. De trei săptămâni Mesentea nu mai are crâșmă i-a mers atât de bine crișmarului, încât nici darea nu și-a putut-o plăti, iar finanții i-au detras licența de beuturi. Sătenii să simt bine, ceteșc foi, iar tânăretul să prinde în horă. Nimeni nu-și mai dorește crâșma. Într'adevăr fericit sat!

Cu balonul peste Polul-Nord. S'a constituit un comitet, sub presidența principelui Enric de Prusia, și sub protectoratul împăratului german, care pregătește o călătorie cu balonul la polul-nordic, având de scop, a face studii științifice a mărilor ghețoase, necunoscute până acum.

Să se știe, că: Un medic englez a constatat, că dacă un om se mânie pentru ceva, el produce o cantitate superfluă de energie fizică și spirituală care-i face rău fizicește; și a găsit, că remediul cel mai bun este să-și descarce inima ocărând zdravăn pe cineva, ca furia să dispară. — În balonul lui Zeppelin a făcut o călătorie și regele Saxoniei împreună cu Zeppelin și cu personalul de serviciu a balonului. Zborul a durat dela 8:45 ore dimineața până la 1:50 ore d. a. — Sașii din Sibiu au sărbătorit în mod solemn aniversarea de 1900 ani a luptei din pădurea teuturgică, întâmplată în zilele 9 și 10 Septembrie a-le anului 9 după nașterea lui Christos, când cetele Teutonilor, conduse de Arminius, au nimicit legiunile romane conduse de Quintilius Varus. — În Persia e mare sărăcia. Visteria țării e goală și ofițerii ruși, angajați de guvernul persan, nu și-au primit leafa de luni de zile. A trebuit să-și scape de năcaz banca rusopersană. — La mănăstirea Plescan, de lângă S. Petersburg (Rusia), poliția a descoperit origiile de noapte a-le călugărilor, la cari luau parte și maicele. Ce să facă bieții oameni, dacă n'au de lucru? — Secretarul „Asociațiunei“, Octavian Goga, și-a dat demisia din acest post. — Cale bună și bătută... — Neastâmpăratul principe George al Sârbiei iarăși dă de gândit regelui și miniștrilor. El caută acum să pună la cale o acțiune în scopul de a fi din nou proclamat moștenitor de tron. Ziarul radical „Zvono“ condamnă în termenii cei mai violenți purtarea destrăbălătă a prințului. — Toți cei 44 de inși, osândiți pentru complicitate la răzvrătirea din Cernova, au fost amnestiați.

VARIETĂȚI.

Spiritul lui Dante. Ziarele italiene publică următoarea știre, care a produs o enormă senzație în lumea întreagă. În casa, în care a locuit marele poet Dante Alighieri, locuște acum un măiestru de instrumente muzicale. Într'una din zile măiestrul declară, că toate mobilele încep la o anumită oră să se ridice în sus, clarinetele și trombetele încep să cânte dela sine, așa încât vecinii îngroziți au reclamat cazul poliției. De unăzi muzicantul găsi în casă o hârtie, prin care i-se făcea cunoscut, că spiritul divinului poet nu poate tolera, ca în casa în care a locuit el să locuiască acum un simplu muritor. În Florența se afirmă, că toate aceste minuni sunt opera spiritului lui Dante.

Spiritistii din Florența se ocupă în mod serios cu aflarea acestui mister. Prin mijlocirea unui mediu, ei întrunindu-se mai mulți în camera fermecată, au chemet spiritul lui Dante. Acesta i-se arată mediului, îmbrăcat într'o haină lungă, albă, și amenințându-l cu pumnii, îi spuse, că în camera aceea s'a născut el și nu permite ca să locuiască alți profani într'însa. Dacă muzicantul nu se va muta, a zis spiritul, el va continua să-l neliniștească, să-i strice chiar toate instrumentele, până când îl va sili să plece. Amenințarea spiritului lui Dante a avut un efect colosal. Bietul muzicant și-a strâns catrafusele și a plecat. În întreaga Florența nu se vorbește acum decât despre această senzațională apariție a spiritului lui Dante.

Natura femeii. Aproape în fiecare femeie sunt împreunate două naturi: una entusiastă-umanitară, cealaltă fricoasă și plină de lașitate. se cunosc femei cari fug de un șoarece, cari nici-odată n'ar fi în stare să ia în mână o pasăre vie și cari ar fi totuși în stare să salveze un copil din foc, un om din apă, cu sacrificiul vieții. Cine n'ar putea să-ți povestească despre femei, superficiale și deșarte, pentru cari nu e nimic mai presus de toaletă și pălării frumoase. Scopul vieții lor pare a fi risipa de sume uriașe, și aceste femei sunt totuși capabile să trăiască cu bărbatul iubit, în mizerie și sărăcie neagră, să flămânzească pentru copiii lor, îndurând toate vicisitudinile vieții. Există femei, cari când văd ceva urât, cad în leșin, cari nu sunt în stare să-și stăpânească spaima, când li-se prezintă un tablou lipsit de estetică. Iar aceste femei au fost văzute îndeplinind cele mai grele servicii, ca samaritene și asistând la operațiuni grele, când eră vorba de a scăpa viața unui om. Ceea ce unește la femei calitățile aceste antagoniste este iubirea, iubirea cătră bărbat, cătră omenire.

Poșta Redacției.

Un preot în T. Articolul st. d-voastre refer. la „R. P.“, l-am primit deabia la încheierea foii. Il vom publica în Nr. viitor cu siguranță, în întregime. Primiți din parte-ne călduroase salutări.

BIBLIOGRAFIE.

„Biblioteca pentru toți“. A apărut No. 485 din Biblioteca pentru toți, conținând Znoave versificate de Victor Bilciurescu, publicist, redactor la Revista Nouă și la alte reviste literare.

Genul acesta de literatură, totdeauna gustat de masa cititoare, va fi și în cazul de față, credem, primit cu plăcere.

Scrise într'un stil ușor, cu versul curgător și tratând motive originale, cercetătorii acestor 101 znoave, vor urmări cu crescând interes până la sfârșit, partea de haz ce se desprinde din fie-care din ele.

Cetitorul se va încredința, resfoind volumul, că versificatorul a reușit să prindă, efectele de spirit din glumele românului dela țară și dela oraș, și, că a redat cu succes nota hazlie caracteristica fie-căruia din eroii

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Indrumări și prospecte

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie și electrotehnică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

Multe referințe de primul rang.

TELEFON 63-01.

znoavelor: țigan, grec, ovrei, sârb, turc, neamț, etc.

Cât despre autor, puțin pretențios cum îl cunoaștem, de nu va fi izbutit să fie la înălțimea gusturilor celor mai rafinate în materie, va rămânea totuși cu mulțumirea de a fi contribuit să descrețească fruntea pentru câte-va ceasuri, într'o vreme când se rade prea puțin, chipurile posomorâte sub ocii cărora aceste znoave vor cădea. *Prețul 30 bani.*

Catalogul complet al acestei „Biblioteci pentru toți“ ce cuprinde 500 de numere a se cere la Librăria Editoare Leon Alcalay la București.

3115/1909 kap. număr.

Târgul de țară

proxim al Caransebeșului,
se va ținea în 7, 8 și 9-lea Octomvrie 1909, adică: Joi, Vineri și Sâmbătă.

Dragomir,
căpitan orășănesc.

Comunitatea de avere a fostului Reg. confinar Romano-Banatic Nr. 13.

Nr. 2314/1909.

Onorat oficiu comunal!

Din partea Comunității de avere a fostului regiment confinar romano-banatic Nr. 13. se vor distribui pentru anul școlar 1909/1910 la elevii ai școalelor medii, anume: gimnazii, școale reale, comerciale, școale militare și îndeosebi acelor, care frecventează academia de silvicultură, alte academii sau universități, ajutoare în bani, ceea-ce pe această cale se aduce la cunoștința tuturor interesaiilor.

Ajutoarele se vor conferi numai la acei fii ai împădușilor, care dovedesc progres bun în studii și au purtare bună.

Cei-ce doresc să obțină vr'unul din aceste ajutoare sunt provocați, a-și subșterne petițiile lor, timbrate în toată regula, Comunității de avere până la 25 Octomvrie 1909 st. n.

Rugările petenților au să fie instruate cu următoarele documente:

1. Atestat școlar din anul școl. 1908/1909 în original sau în copie legalizată, din care se va vedea progresul fiecăruia.

2. Certificat despre frecventarea școlii în anul școlar curent.

3. Atestat despre averea mișcătoare și nemișcătoare a familiei și despre numărul membrilor aceleași după formularul alăturat la acest concurs sub 1 /.

Se obsearvă în fine, că petițiile elevilor școalelor medii numai în cazul acela vor fi luate în considerațiune, dacă se dovedește, că petenții au absolvat cel puțin 5 clase.

Onoratul oficiu comunal este rugat a publică concursul de față în comună, cu observarea, că petițiile întrate după termenul fixat mai sus, asemenea și petițiile acelor școlari, cari nu vor fi instruate cu documentele specificate mai sus, sau frecventează alte institutute și nu cele specificate în acest concurs, nu se vor lua în considerațiune.

Din ședința Comitetului ținută în Caransebeș la 22 Septemvrie 1909.

Constantin Burdia,
Cons. aulic — președinte.

3340. szám kig. 1909.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a népfölkelési időszaki jelentkezés Karánsebes városában 1909. évi október hó 8-ik napján fog megtartatni.

Felhivatnak tehát úgy a karánsebesi mint a Karánsebes városában tartozkodó idegen községbeli illetőségű katonailag kiképzett valamint azon katonailag nem képzett népfölkelőket, kik ajánlati lappal elvannak látva és 1867—1875. években születtek, hogy fenti napon reggel pont 7 órakor a régi városház udvarában a törvényes következmények terhe alatt okvetetlenül megjelenjenek.

Karánsebes, 1909. szept. 13-án.

Bastius, h. polgármester

„MEHADIA“

Cassă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi hipotecare replătibile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire hipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe amanețe și pe efecte. Primește

depuneri

spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele neridicate se adaug 6 în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin poștă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin poștă.

Direcțiunea.

2283/909. sz. Publicațiune.

În senzul art. de lege 44, § 16 din anul 1883 se aduce la cunoștința publică, că darea aprobată a aruncului suplementar de stat pe anul curent, e pus la vedere publică la oficiul de dare orășenesc din 15 până în 28 Septembre, când în orele oficioase se poate privi din partea publicului interesant.

Totodată este provocat publicul să-și prezenteze libelul de dare, pentru prescrierea acestei dări.

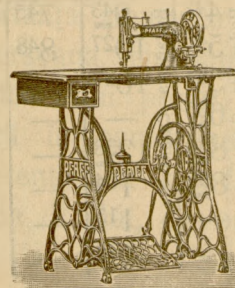
Caransebeș, la 9 Sept. 1909.

Puskov, v. adóhiv. és pénztári főnök.

Mașine de cusut

Pfaff

pentru economia casei și industrie.

Ameliorările cele mai noi.

— Încredere necondiționată. —

O mașină de cusut ieftină e pentru economia casei un obiect foarte scump și nefolositor, deoarece în continuu cere reparaturi și tocmai atunci nu funcționează când e mai de lipă.

Deposit la:

Adalbert Blascheck
Karansebeș.

R. GRAU și FIUL CARANSEBEȘ

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

Cel mai mare magazin pentru
domni, dame și copii.

Singurul vânzător a renumitelor
fabricate:

„Cobrak“,
„Danubia“, „Chasalla“

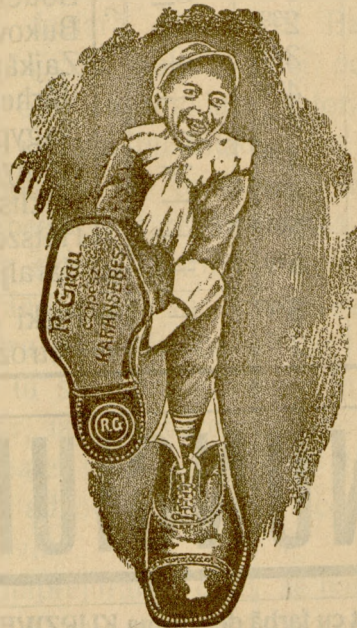
precum și a ghetelor curat americane.

Galocini curat de Petersburg marca „Treiuunghiu“.

Face ghetete fine, moderne dudă măsură.

Lucrătoare arangiată de a lucra cu
mașini.

— Reparează prompt și efin. —

Mersul trenurilor reg. Ungare

vaabil din 1 Maiu 1909.

Budapesta—Timișoara—Lugoș—Caransebeș—Orșova—Verciorova și înapoi														
Pers. 712	Accel. 708	Pers. 714	Accel. 704	Pers. 728	Pers. 710	Expr. 702	Numele stațiilor:	Expr. c/701	Pers. 163/709	Pers. 727	Pers. 715	Accel. 3/703	Pers. 713	Accel. 15/707
830	940	1205	240	735	805	1130	pl. Budapesta (gara de apus . sos.	1250	715	725	1040	125	405	635
604	251	857	822		526	434	sos. Timișoara-Iosefin . . . . . pl.	801	945	—	436	750	—	117
1145	702	—	1145		925	—	sos. Bazias (189) . . . . . pl.	—	428			328	pers.	955
1100	—	1100	1100		738	—	„ Arad (156) . . . . . „	—	709		Pers.	741	615	739
1008	450	p. I-III 740	1008		1001	—	„ Băile Buziaș (166) p. la 31 Mai „	—	725		Pers.	743	1001	520
pers. 744	1118	1118	515	pers.	520	—	pl. Băile Buziaș (166) dela 1 Iulie sos.	—	1008		1001	1001	450	1118
I-III	1217	1217	448	I-III	742	328	„ Bazias (189) . . . . . „	—	1145		I-III	—	236	702
					615	—	„ Arad (156) . . . . . „	—	1100		—	1100	356	702
635	300	247	831	540	755	440	pl. Timișoara-Iosefin . . . . . sos.	755	734	912	641	734	1240	107
642	306	254	837	547	802	—	sos. Timișoara-Fabric . . . . . pl.	—	727	906	634	728	1233	100
647	307	212	838	550	805	—	pl. Lugoș (193) . . . . . sos.	—	725	905	633	727	1228	1259
838	402	934	938	728	922	541	sos. Băile Buziaș (193) . . . . . pl.	646	610	723	505	621	1105	1203
—	842	842	—	—	138	—	„ Ilia (Marosillye 193) . . . . . pl.	—	—	—	—	—	943	—
—	805	805	—	107	107	—	pl. Lugoș (193) . . . . . sos.	—	—	237	—	—	720	720
846	404	442	943	745	933	543	sos. Karánsebes (175) . . . . . pl.	644	559	713	459	611	1052	1201
956	447	546	1027	848	1043	627	pl. Ujkaránsebes boctăria 55 . . . . . sos.	602	459	615	400	528	950	1121
—	453	557	1037	—	1116	633	sos. Herkulesfürdő (Băile Herc.) . . . . . sos.	656	452	—	—	522	930	1115
—	—	605	—	—	—	—	pl. Orșova . . . . . pl.	—	443	—	—	—	923	—
—	653	830	1238	—	146	829	sos. Verciorova . . . . . pl.	—	220	—	—	324	644	855
—	718	858	104	—	217	854		345	—	—	—	255	605	816
—	727	—	115	—	256	859		315	140	—	—	221	—	756
—	735	—	124	—	305	907		255	1259	—	—	213	—	746

Caransebeș—Hațeg și înapoi.

Amestecat 6412	Amestecat 6414	Per. și am. 6416	Numele stațiilor	Amestecat 6411	Amestecat 6413	Amestecat 6415
—	1015	940	pl. Bpesta gara-apus . . . . . sos.	635	715	—
—	755	300	pl. Timișoara-Iosefin (172) sos.	1240	734	—
—	816	140	pl. Orșova (172) . . . . . sos.	217	858	—
—	1122	610	pl. Karánsebes (172) . . . . . sos.	730	418	—
—	—	—	Karanebes-cazarm.	723	411	—
—	1135	623	Karanebes-fabr.-tigr.	718	406	—
—	1148	636	Jász	702	380	—
—	1156	644	Obrezsa	656	344	—
—	1208	656	Glimboca	645	332	—
—	1235	726	Nándorhegy	630	316	—
—	1247	738	Csirésa	605	256	—
—	101	757	Ruszkab.—Voiszlova	554	244	—
—	114	810	Márga	533	226	sosește
408	150	824	Boucár	521	214	905
458	239	sosește	Bukova	—	101	817
552	333	—	Zajkány	—	1207	723
615	406	—	Várhely	—	1141	657
629	420	—	Nagypestény	—	1102	623
635	428	—	Kernyesd	—	1054	616
644	438	—	Poklisa	—	1043	606
706	501	—	Hátszeg	—	1018	544
715	510	—	sos. Váralja (159) . . . . . pl.	—	958	528
1035	820	—	sos. Piski (159) . . . . . pl.	—	610	402
1006	755	—	sos. Petrozsény (159) . . . . . pl.	—	715	1036

Cupeuri directe, cari nu se schimbă sunt următoarele:

Budapesta gara-apus—Báziás cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 805 seara. || Din Báziás pleacă la 428 d. am. cl. I—III.

Budapesta gara-apus — Orșova cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 1015 noaptea.
Budapesta gara-apus—Băile dela Buziaș.
(Peste Timișoara-Iosefin clasa I—II.)
(Numai din 15—Iunie 15 Septemvre.)
Din Budapesta pleacă la 940 dimineața || Din Buziaș pleacă la 1118 dimineața.

Timișoara-Iosefin—Oravicza:
Din Timișoara-Iosefin pleacă la 843 seara.
Din Oravicza pleacă la 225 noaptea.

Cupeuri restaurante se adaugă între:
Budapesta gara-apus și între Karansebeș, daici pleacă la 528 dimineața. || Din Budapesta pl. la 240 după amez.

Explicarea semnelor: Timpul de noapte se socotește dela orele 600 până la orele 559 min. Minutele ce sunt cu linie din jos. de exem. 00 înseamnă orele de noapte.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai moderate la administrația foii noastre. ::

S'a tipărit cu farbă dela firma KURZWEIL JÁNOS și SOȚII, fabricant de farbe BUDAPESTA, în tipografia JOSEF JACOBVITS, CARANSEBES